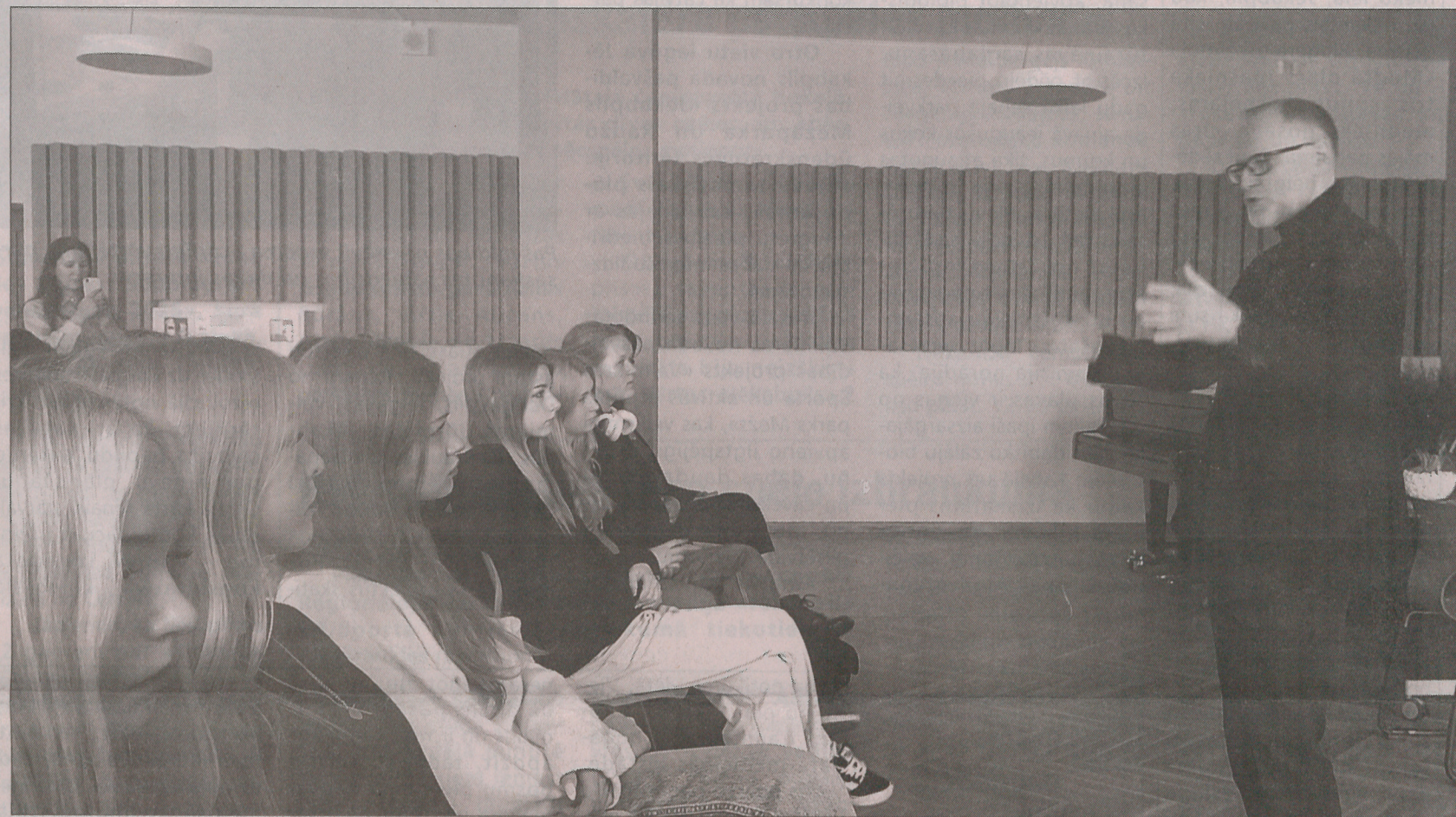

Aizsardzības ministrs tiekas ar skolēniem

– Katrs neatkarīgi no vecuma un dzimuma var sniegt savu devumu valsts aizsardzībā, – uzskata aizsardzības ministrs Andris Sprūds.

AUTORA Foto

JURIS ŠTEINBERGS

Pagājušajā nedēļā Jēkabpils novadā bija ieradies aizsardzības ministrs **Andris SPRŪDS**. Viņš apmeklēja 56. Zemessardzes kaujas nodrošinājuma bataljonu un tikās ar Jēkabpils novada domes vadību, kā arī ar Jēkabpils Valsts ģimnāzijas 10.a un 10.b klases skolēniem.

Tikšanās ievadā A. Sprūds pastāstīja, ka tikko ieradies no Lielvārdes, kur piedalījies pasākumā, kas saistīts ar helikoptera «Black Hawk» un lido-

juma simulācijas konteineru saņemšanu, ko Latvija iegādājusies ar ASV palīdzību.

– Tas ir kā mazs piemērs sadarbībai ar sabied-

rotajiem, kas ir daudzās vietās Latvijā – Lielvārdē, Ādažu bāzē un arī šeit, Sēlijas poligonā. Tuvākajā laikā jūs šeit redzēsiet arvien vairāk sabiedroto karavīru, jo Sēlijā top lielākais poligons Baltijas valstīs. Tas būs divreiz lielāks nekā ir Ādažos, – teica ministrs.

Ministrs pastāstīja par aizsardzības izdevumiem nākamā gada budžetā, kas

būs 2 miljardi, vienlaikus atzīmējot, ka Lietuvā, kur ekonomika ir lielāka, tie būs 4 miljardi.

– Ir ļoti svarīgi parādīt savu spēku. Šis ir laiks, kad tas jādara. Viss būs otršķirīgs, ja mēs nevarēsim savu neatkarību aizstāvēt. Lielākā jauda un lielākais spēks ir mūsu cilvēki, arī jūs, jaunieši, kas apgūst zināšanas valsts aizsardzības mācībā, kas dosies uz

valsts aizsardzības dienestu. Jūs ar savām zināšanām, ar savām spējām esat vissvarīgākie. Jūsu pienenums valsts aizsardzībā var būt arī bez triecienšautenes rokā – ar savu radošo prātu, ar savām zināšanām, – uzsvēra A. Sprūds.

(Nobeigums
3. lpp.)

Aizsardzības ministrs tiekas ar skolēniem

(Nobeigums.
Sāk. 1. lpp.)

Skolēni ministram jautāja, cik liels ir šīgada aizsardzības budžets, uz ko A. Sprūds neminstinoties arī atbildēja – 1 559 433 634 eiro. Šogad tas ir 3,8% no IKP. Viņš uzsvēra, ka bruņojuma sistēmas nav lētas un tās jāiepērk ļoti atbildīgi. Arī ministram nozarē daudz kas neesot paticis – par daudz iepirkti zobeni un celts dīvains objekts pie Ādažu bāzes.

– Jūsu vecāki ir tie, kas ar saviem nodokļiem dod pienesumu valsts budžetā, un tādēļ pret katru eiro jāattiecas ar lielu atbildību. Aizsardzības ministrijas mājaslapā ir redzami lielākie iepirkumi, taču aizsardzības nozarē viss nevar būt simtprocentīgi atklāts, – teica A. Sprūds.

Savukārt, vaicāts par sieviešu dienestu armijā, aizsardzības ministrs norādīja, ka šobrīd bruņotajos spēkos katrs piektais karavīrs ir sieviete. Bruņotie spēki nav tikai tranšejas un skriešana ar ieroci rokās, bet arī radošais prāts, tehnoloģiju izmantošana, plānošana. Katrs indivīds var pielāgoties armijai.

– Es kā valsts aizsardzības ministrs uzskatu, ka jāvirzās uz sieviešu dienestu valsts aizsardzībā. Katrs var dot savu pienesumu. Arī šobrīd valsts aizsardzības mācība taču ir gan puisiem, gan meitenēm. Ir lietas, kur sievietes ir absolūti veiksmīgākas un spēcīgākas par vīriešiem, – teica A. Sprūds.

Ministrs jauniešus aicināja ziņot par visu, kas viņus neapmierina valsts aizsardzības mācībā. Viņa uzstādījums esot – mazāk ierindas mācības. Ieroči ir vajadzīgi, lai tos sajustu un lai nebūtu no tiem bail, bet svarīgs ir viss, kas attiecas uz kiberprasmēm, medijpratību, zināšanām, uz spēju saskatīt apdraudējumu un uz tehnoloģijām.

Jauniešus arī interesēja, kāpēc jaunā poligona būvēšanai ir izraudzīta tieši Sēlija, uz ko ministrs atbildēja, ka tā ir ģeogrāfiski labi izvietota – nav pie pašas agresorvalsts robežas, tā ir pietiekoši tuvu Ādažu un Lielvārdes bāzēm. Te ir spēja praktizēties, jo no vienas puses ir pilsētas, ar kurām sadarboties, bet no otras – ir teritorijas, kur var arī izvērsties ar tehniku. Daudzviet Eiropā nevar testēt dronus, jo tur ir blīva civilā aviācija, bet Sēlijā to var darīt.

Aizsardzības ministrs Andris Sprūds sniedza arī nelielu interviju «Brīvajai

Daugavai».

– Kāds ir jūsu vizītes mērķis?

– Primārais iemesls ir apmeklēt 56. Zemessardzes bataljonu. Jēkabpils novads Aizsardzības ministrijai ir svarīgs sadarbības partneris, jo te ir daļa Sēlijas poligona. Sēlijā esam ļoti regulāri. Ir jāveido dialogs ar pašvaldību pārstāvjiem, lai iepazīstinātu ar aizsardzības nozares aktualitātēm. Un mēs veidojam dialogu arī ar iedzīvotājiem, kā šodien ar Jēkabpils ģimnāzijas skolēniem.

– Zemessargiem tiek celta jauna mītne bijušā Jēkabpils lidlauka teritorijā. Kad šis objekts būs gatavs?

– Mēs veidojam infrastruktūru. Jēkabpilī būs viens no modernākajiem atjaunotajiem bataljoniem infrastruktūras ziņā. Aizkrauklē tāds jau ir, un arī Jēkabpils bataljons tiek modernizēts. Celtniecība ir fināla fāzē, bet konkrētu datumu nenosaukšu. Mēs virzāmies uz to, lai maksimāli tuvākā laikā to pabeigtu.

– Bataljons pilnībā pārcelsies uz jauno mītnei vai kaut kas paliks arī tagadējā vietā pils rajonā?

– To mēs vēl vērtēsim. Parasti tādi atbalsta punkti ir, bet no otras puses – nav vajadzības dublēt funkcijas un infrastruktūru.

– Vai Sēlijas poligona celtniecība notiek pēc plāna, nav kāda aizkavēšanās?

– Viss notiek pēc plāna. Nākamgad plānojam sākt arī mācības. Dronu un bezpilota lidaparātu mācības notiek jau tagad. Pirms dažām nedēļām arī pats biju Sēlijas poligonā, kur notika pārtvērējdronu jeb «drons pret dronu» testēšana. Sēlijas poligona celtniecība ir apjomīgs uzdevums un zināma misija – lielākais poligons Baltijas valstīs ar 25 tūkstošu hektāru platību.

– Skolās ir ieviesta valsts aizsardzības mācība. Vai Jaunsardzes centram, kas to nodrošina, ir pietiekami resursi, lai to veiktu kvalitatīvi? Vai Aizsardzības ministrija redz, ka tam ir kaut kāda atdeve?

– Īsā atbilde ir – jā. Kopumā šīm mācībām ir jābūt kvalitatīvām, nodrošinājumam ir jābūt. Valsts aizsardzības mācība kā obligāts priekšmets ienāca skolās pagājušajā gadā, un tas nozīmē, ka zināms spiediens uz Jaunsardzes centru ir bijis. Domāju, ka varam ļoti lepoties ar jaun-sardzes instruktoriem, kas

Interesantās un atraktīvās tikšanās nobeigumā Andris Sprūds uztaisīja selfiju ar skolēniem fonā. Tas publicēts viņa «Facebook» profilā.

dara lielisku darbu ne tikai skolās, bet arī ar jaunsargiem. Tomēr ir skaidrs, ka nepārtraukti jāpaplašina instruktoru sastāvs. Es Jaunsardzes centram uzdevu šogad pastiprināt apmācību visā, kas attiecas uz jaunākajām tehnoloģijām un droniem. Šīs lietas jāsāk iekļaut programmās. Pirmajā gadā mēs programmu aprobējām un testējām, bet šajā gadā ir jāiekļauj arī dronu apmācība.

– Nākamā gada budžetā aizsardzībai paredzēti 4,9%.

– Šobrīd ir tāda vienošanās. Pirmo reizi mēs sasniedzam 2 miljardus eiro. Pieaugums ir ļoti apjomīgs. Lielākais uzsvārs ir uz spējām – vairāk nekā puse no šī finansējuma aizies spēju iegādei un attīstīšanai. Spējas nozīmē visu, kas attiecas uz bruņojumu: pretgaisa aizsardzība, uguns jauda, droni, munīcija, artilērijas sistēmas.

– Tajos 4,9 procentos ietilpst arī palīdzība Ukrainai?

– Jā. Palīdzība ir 0,25% no IKP – aptuveni 110 miljoni eiro gadā. To mēs esam snieguši pagājušajā gadā, šogad un sniegsim arī nākamgad, pamatā iesaistot mūsu pašu industriju. Pirmajos kara gados mēs palīdzību nodrošinājām ar to tehniku un bruņojumu, kas bija mūsu rezervē. Šobrīd mēs no savas industrijas iegādājamies bruņojumu, arī dronus, lai pēc tam to nodotu Ukrainai. Esam piedāvājuši uzņēmējiem pieteikties ar saviem produktiem, ko viņi var piedāvāt Ukrainai. Tad mēs liksim šo sarakstu ukraiņiem uz galda, lai viņi

izvēlas, kas no tā ir nepieciešams.

– Kāda ir šī Latvijas militārā industrija?

– Tā attīstās ļoti labi, ir dinamiska un ambicioza. Prioritārās jomas ir viss, kas attiecas uz droniem, pret-dronu sistēmām, pretgaisa aizsardzības sistēmām, mašīnbūvi un metālapstrādi. Mums ir «Patria» ražotne, bet ne tikai. Lielajos daudzmiljonu iepirkumos, piemēram, kājnieku kaujas mašīnu iegādē, liela daļa aiziet uz vietējās industrijas attīstīšanu. Attīstām arī munīcijas ražošanu – nākamgad būs gatava pulvera lādiņu ražotne Iecavā. Ir arī citas jomas – ekipējuma un pārtikas ražošana –, kas attīstās. Mana prioritāte ir droni, mums jābūt dronu lielvalstij. Mēs vēlamies, lai mūsu droni būtu arī citās NATO valstu armijās. Latvijas uzņēmumi ir ļoti labi specializējušies mikroklases dronu līmenī – tie ir mazāki, nav tik dārgi, bet arī lielo dronu klasē ir sasniegumi. Tie pietiekami labi sevi ir parādījuši Ukrainā. Ir vairāki sadarbības projekti ar Lietuvu un Igauniju, un par tiem Eiropā ir interese.

– Krievijas droni un arī lidmašīnas arvien biežāk ielido NATO, tajā skaitā Baltijas, valstu gaisa telpā. Vai tiks pieņemts lēmums par to notriekšanu?

– Kopumā NATO ir gatava aizsargāt savu gaisa telpu. Tas nozīmē, ka mums ir jābūt gatavībā vajadzības gadījumā pārkāpējus arī notriekt. Jābūt gataviem visus dronus, kas ielido mūsu teritorijā, sēdināt. Tas ir arī mans kā ministra uzstādījums. Šeit

ir divas papildu lietas. Viena ir tā, ka dronus ar klasiskajiem radariem ir sarežģīti identificēt, jo tie ir mazi un lēni lidojoši. Pilnībā pret viņiem mēs gaisa telpu nevaram «aizzi-mogot», bet papildu aizsardzības slāņi ir jārada. Otrs ir samērīgums. Ja drons ir neliels un lido virs apdzīvotās vietas, mums ir jābūt ļoti izvērtējošiem, vai, šaujot pa dronu, mēs nevaram nodarīt lielāku ļaunumu, nekā ļaujot tam pārlidot pāri apdzīvotai vietai. Ukrainas gadījumā gaisa telpa ir pilnībā slēgta, jo tā ir kara apstākļos. Mēs neesam miera apstākļos, bet neesam arī formāli kara apstākļos. Attiecībā uz pilotētām lidmašīnām ir jābūt algoritmiem. Tie arī tiek izstrādāti. Diez vai vajag uzreiz šaut raķeti, ja lidmašīna ielido kādu metru mūsu gaisa telpā. Jāatceras, ka dažkārt arī kāds no mūsu lidaparātiem ielido svešā gaisa telpā. Jābūt samērīgumam. Ja reaģēšana uz brīdinājumiem nenotiek, ir visas tiesības šādu pilotētu lidmašīnu sēdināt.

– Vai šādu lēmumu pieņem NATO vadība, Latvijas Aizsardzības ministrija vai mūsu bruņoto spēku vadība?

– Uzstādījums konceptuāli ir politisks un stratēģisks, ko šādās situācijās darām, bet operatīvs lēmums jāpieņem militārpersonām. Ir jābūt īsai komandu ķēdei. Ja ir apdraudējums, to izvērtē mūsu bruņotie spēki un rīkojas uzreiz, steidzami un uz vietas.

– Kā draudu līmeni Latvijai ietekmē Krievijas veiksmes vai neveiksmes Ukrainā?

– Latvijai nav tieša militāra apdraudējuma, bet mums jābūt gataviem dažādiem scenārijiem. Mēs ar to esam aizsargātāki un dodam pretiniekam signālu «Nelieniet, dabūsiet pa zobiem!». Hibrīdkara jomā gaisa telpas pārkāpšana, testēšana, incidenti jūrā pret infrastruktūru, kiber-uzbrukumi – nekas nemainīsies. Tas turpināsies, un mums tam jābūt gataviem. No Krievijas puses būtu vājprāts, ja tā konvencionāli mēģinātu testēt NATO valstis. Nenovērtēsim sevi par zemu! Bet jāturpina bruņoties un stiprināt savas spējas, jo tā ir labākā apdrošināšanas polise. Arī izbūvējot šeit, Sēlijā, poligonu, mēs parādām, ka kopā ar sabiedrotajiem aizsargāsim savu teritoriju un iedzīvotājus.

– Cik svarīga aizsardzības spēju stiprināšanā ir rezervistu brīvprātīgā apmācība?

– Rezerves karavīru apmācība ir jāpilnveido. Ir zināms, cik dienējuši okupācijas laikā. Šiem cilvēkiem arī ir kaut kāda militārā pieredze un iemaņas. Ir zināms arī, cik dienējuši mūsu bruņotajos spēkos 90. gados. Šobrīd Nacionālajos bruņotajos spēkos ir 20 tūkstoši karavīru – no tiem 8 tūkstoši profesionālā dienesta, viens tūkstotis valsts aizsardzības dienesta karavīru, 10 tūkstoši zemessargu, daži tūkstoši augstas gatavības rezervistu, kas tikko izgājuši valsts aizsardzības dienestu. Vēl ir rezerves karavīri, kas bijuši profesionālajā dienestā, zemessardzē vai izgājuši rezervistu apmācību pēdējā laikā. Šī sistēma tiek apzināta un veidota. Rezerves karavīru apmācības ir ļoti svarīgas. Pēc valsts aizsardzības koncepcijas, tuvāko 5–7 gadu laikā mums ir jāsasniedz 61 tūkstotis karavīru, kas būtu gatavi darbībai kara laikā. Tie veidotos no 8 tūkstošiem profesionālo karavīru, kas jau tagad ir sasniegts, plānoti 12 tūkstoši zemessargu, 4 tūkstoši ikgadēji, sākot no 2028. gada, valsts aizsardzības dienesta karavīru, 7 tūkstoši augstas gatavības rezerves karavīru. Tas kopumā dotu 31 tūkstoti karavīru miera laikā. Šim skaitam militāra konflikta gadījumā jāpie-skaita 30 tūkstoši rezerves karavīru, kam jānodrošina regulāras mācības. Katram rezerves karavīram arī nepieciešams ekipējums, triecienšautenes, un tas prasa milzīgas investīcijas, bet uz to jāvirzās. ●